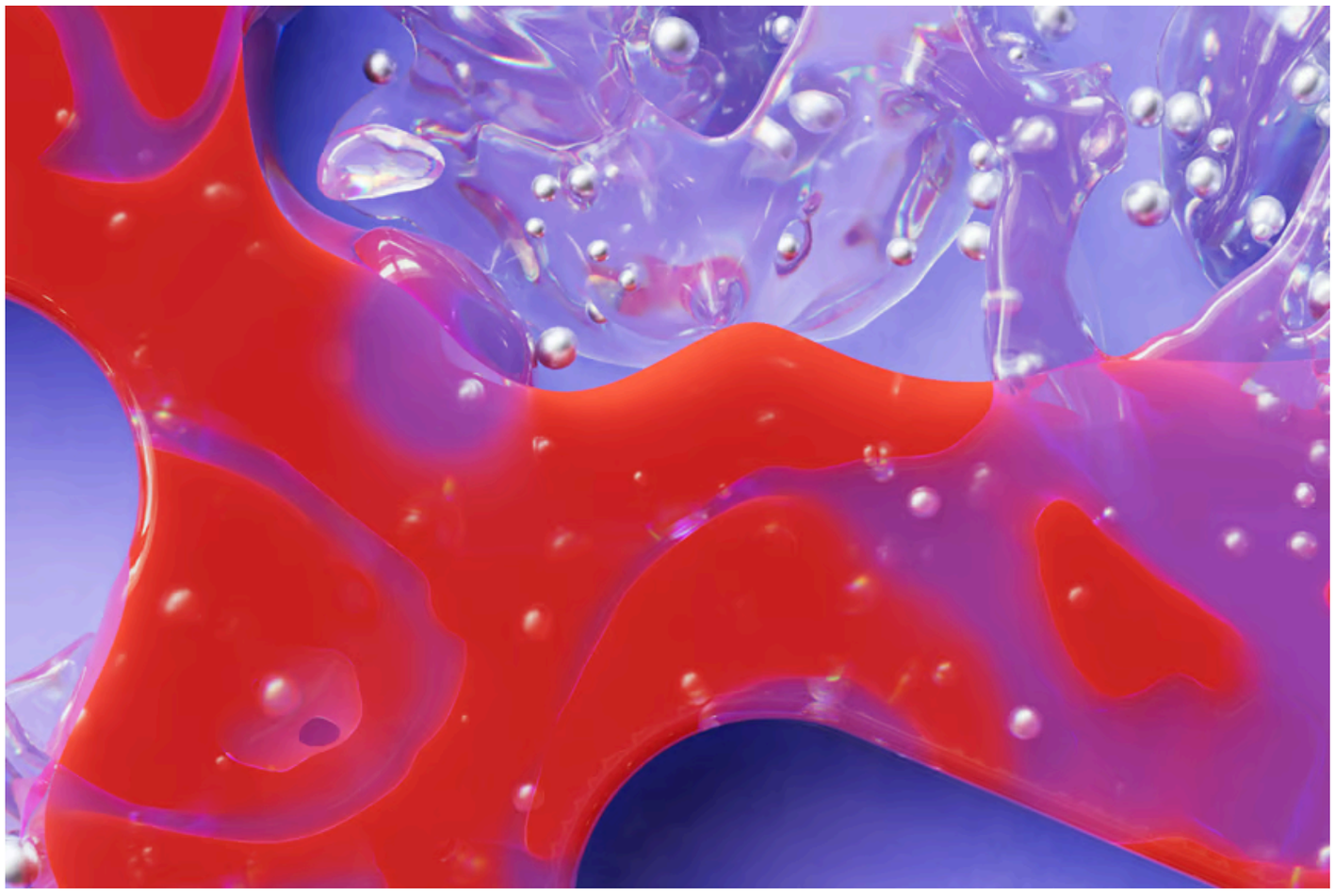
https://www.forskningsdagene.no/nyheter/tema-tillit-2026/

Tillit er årets tema

Under årets forskningsfestival oppfordrer vi arrangørene til å se nærmere på tillit ut fra ulike synsvinkler.

PUBLISERT 15. JAN. 2026 | OPPDATERT 5. MAI 2026

“Tillit er et grunnleggende sosialt fenomen som er viktig både i personlige interaksjoner og i samfunnsmessige strukturer. Tillit kan forstås som en mer eller mindre bevisst forventning om at andre mennesker eller institusjoner vil handle på en forutsigbar, ærlig og velmenende måte” (Store norske leksikon). Tillit er ikke konstant og kan forandres over tid.

I Norge har vi gjennomgående høy tillit til hverandre og samfunnsinstitusjonene. Men vi kan ikke ta tilliten for gitt. Dagens nyhetsbilde preges av krig, konflikt og økonomisk uro. Hva gjør dette med tilliten?

Søk om arrangementsstøtte

Det og mange andre aspekter ved tillit ser vi fram til å lære mer om under Forskningsdagene i september. For å søke om støtte kan arrangementet handle om tillit eller ha som mål å skape tillit til forskning og stimulere til kritisk tenking. Dette gir institusjoner over hele landet store muligheter til å vise fram forskningen sin på nye måter.

Arrangementet kan handle om tillit på ulike områder eller sett fra ulike perspektiver. Temaet tillit er relevant fra individnivå til samfunnsnivå, og favner både nasjonale og internasjonale problemstillinger.

Se forslag til flere innfallsvinkler til temaet lenger ned i saken.

Arrangementer som skaper forståelse for og tillit til forskning

Økt polarisering, ekkokamre og spredning av misledende og feilaktig informasjon er en urovekkende samfunnsutvikling. Årsakene er sammensatte, men en del av løsningen, mener vi, er å tilrettelegge for flere møter mellom befolkningen og forsker og å sammen fremheve viktigheten av etterprøvbar kunnskap og kritisk tenking, og gjøre befolkningen best mulig egnet til å håndtere usikkerhet og vurdere kvaliteten i det som blir servert av påstander og nyheter.

Vi vil derfor åpne opp for at alle arrangementer som har som mål å skape forståelse for og tillit til forskning også kan søke om støtte. Arrangementet trenger altså ikke ha tillit som selve temaet for innholdet, men bidra til tillit og kunnskap gjennom sin form.

Akademisk frihet, vitenskapelig kvalitet og ytringsfrihet er grunnleggende for fri og uavhengig forskning som også er en del av fundamentet for demokratiet. Forskningsdagene bygger på denne tradisjonen, og skaper begeistring og forståelse for forskning ved å legge til rette for møter mellom forskere og folk flest. Hvordan kan ulike arrangementstyper skape tillit til forskning og stimulere til et offentlig ordskifte preget av etterprøvbar kunnskap og kritisk tenking?

Her er noen punkter du kan bruke som utgangspunkt for idemyldring:

- Gjøre forskningen lettere tilgjengelig ved å tilpasse arrangementet til utvalgt målgruppe
- Bruke ny, tiltalende eller overraskende inngang til formidling av forskning for å få et større publikum
- Velge formidlingsform og aktiviteter som legger til rette for at publikum kan involvere seg
- Valg av lokale: gjøre forskning tilgjengelig for flere ved å være på et sted hvor mange er
- Metode: vise hvordan forskning blir til og hva som gjør forskning til forskning
- Vise hvordan forskerne kom fram til konklusjonen

- Kildekritikk: hvordan kan man teste kunnskap?
- Løfte fram flere meninger på et felt
- Vise at forskning ikke er endelig, men i konstant utvikling. Vitenskapens styrke er nettopp at ny kunnskap overprøver gamle sannheter.
- Få fram at ulike forskere jobber med ulike deler av forskningen, og vise fram de ulike funksjonene som for eksempel labforsøk og databehandling. Dette gjør prosessen synlig og kan ha en verdi for publikum som ikke er så kjent med forskning.

Flere innfallsvinkler til tillit

Tillit kan ses fra flere ulike innfallsvinkler og gir flere forskningsmiljøer mulighet til å løfte fram dilemmaer og problemstillinger som gir ny kunnskap og skaper engasjement. Under har vi valgt ut noen innfallsvinkler med stikkord og spørsmål til inspirasjon. Selv om dette er langt fra en fullstendig oversikt, håper vi at listen kan være utgangspunkt for idemyldringen hos dere som er arrangører.

Fenomenet tillit:

- ulike former for tillit
- psykologiske og sosiologiske faktorer
- tillit som biologisk fenomen både blant mennesker og dyr
- høy tillit: kjennetegn, årsaker og konsekvenser
- lav tillit: kjennetegn, årsaker og konsekvenser
- sammenligning av samfunn med ulikt tillitsnivå

Forskning og tillit:

- kunnskap om forskning og metode
- deltakelse i forskningsprosjekter
- ta forskning i bruk
- arbeidsforhold for forskere
- akademisk frihet
- finansiering
- ytringsfrihet og ytringsklima
- forskningsformidling: kvalitet og tilgjengelighet
- variasjon i tillit til forskning mellom ulike grupper

- variasjon i tillit til forskning ovenfor ulike typer forskning

Demokrati og tillit:

- valgdeltakelse
- bruk av stemmeretten blant ulike grupper
- mulighet for politisk påvirkning
- deltakelse i politikk
- ytringsfrihet
- ytringsklima

Stat og tillit:
Hvordan kan tillit ha betydning for hvor vanskelig eller lett det er for samfunnsinstitusjonene å utføre oppdragene sine? Dette kan for eksempel dreie seg om:

- innhenting av opplysninger
- innkreving av skatt
- forsvar og verneplikt
- skole og utdanning
- barnevern
- helse og omsorg
- pensjon
- forvaltning av felles ressurser
- velferdsstaten og sosialt sikkerhetsnett
- Har regler for forvaltning, klagerett, personvern og ulike typer garantier betydning for befolkningens tillit til samfunnsinstitusjonene?

Samfunn og tillit:

- samhold og fellesskap
- samhandling
- samfunnsdeltakelse som for eksempel idrett eller engasjement i frivillige organisasjoner
- identitet og kultur
- integrering
- sosiale og økonomiske forskjeller

- lojalitet til nasjonalstaten

Jus og tillit:

- behov for kontroll og sikkerhet
- lovverk og håndtering av konflikter
- kriminalitet
- rettssikkerhet
- folkerett og internasjonale domstoler

Internasjonalt samarbeid og tillit:

- globale allianser og organisasjoner
- fred og konflikt
- diplomati
- bistand
- helse
- internasjonalt handelssamarbeid
- internasjonalt arbeidsmarked
- regulering av internasjonalt samarbeid

Medier og tillit:

- redaktørstyrte og ikke-redaktørstyrte medier
- tilgang til mediene som formidlingskanal
- pressetøtte
- ytringsfrihet og ytringsklima
- påvirkning
- KI og innhold: kan vi stole på det vi ser og hører
- kildekritikk
- tech-giganter
- sosiale medier og algoritmer

Økonomi og tillit:

- markedssvingninger

- internasjonale hendelser får lokale, økonomiske konsekvenser
- dyrtid
- velferdsvekt og kjøpekraft
- offentlige utgifter
- økonomiske forskjeller og fattigdom
- tilgang til boligmarkedet

Yrkeslivet og tillit:

- tilgang til arbeidsmarkedet
- medbestemmelse og medvirkning
- tredjepartssamarbeidet
- karriere og utvikling
- diskriminering og trakassering
- KI og utviklingen av arbeidsmarkedet

Informasjonsteknologi og tillit:

- digitalisering
- KI
- databehandling og sikkerhet
- personvern
- svindel og identitetstyveri
- digitalt utenforskap

Estetiske fag/litteratur og tilit:

- beskrivelse av tillit utfra samfunnets eller individets perspektiv gjennom kunst og litteratur
- kunst, musikk og litteratur som middel for å skape tillit mellom mennesker og samfunn

---

`Meldinger ved utskriftstidspunkt 28. november 2026, kl. 20.01 CET`

> Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.